

UMĚLECKÁ HODNOTA

Umělecká hodnota je pojem, který velmi názorným a přehledným způsobem vysvětluje Tomáš Kulka ve své knize *Umění a kýč*. Ve své studii se věnuje zejména umělecké a estetické hodnotě kýče, tyto dva druhy hodnot však považuje za důležité vysvětlit nejprve z obecnějšího hlediska, ne pouze ve vztahu ke kýči. Umělecká hodnota představuje podle Kulky inovativnost, novost či originalitu, díky kterým mají umělecká díla, která touto hodnotou oplývají, být přínosem pro „svět umění“ či historii umění a mají mít díky ní potenciál rozvíjet nové umělecké směry. Umělecká hodnota by podle Kulky měla spočívat v inovaci, která má otevírat a poukazovat na nové cesty jako možnosti pro další umělecké a estetické využití. Uměleckou hodnotu nelze posuzovat na základě vizuálního zkoumání. Tím totiž nezjistíme, zda je dílo inovací. Kulka dále vysvětluje tuto inovaci takto: „Inovace není imanentní estetickou vlastností posuzovaného díla, ale vztahem mezi dílem a odpovídající třídou historicky předcházejících prací.“¹ Znamená to tedy, že abychom mohli něco říci o umělecké hodnotě díla, musíme být alespoň do jisté míry seznámeni s dějinami umění. Tuto hodnotu tedy můžeme posoudit až s určitým odstupem času, kdy máme možnost také vědět, zda a jak byla dále využita.

Teorii hodnot rozpracoval také Miroslav Procházka. Ten tvrdí, že hodnota, která je přisouzena nějakému objektu, není definitivně dána, „...“, ale je neustále dál jinak chápána, využívána, vytvářena a přetvářena; ...“²

BOB DYLAN A JEHO PŘÍNOS PRO POPULÁRNÍ HUDBU

O Bobu Dylanovi je na místě mluvit jako o umělci, jehož dílo disponuje uměleckou hodnotou. Je americkým písničkářem, hudebníkem a umělcem, který už pět desetiletí významně ovlivňuje populární hudbu a kulturu.

Velká část jeho nejproslulejší tvorby pochází z 60. let. Singlem „Like a Rolling Stone“, kterým se v roce 1965 rozešel se svými kořeny ve folkové hudbě a přešel více k k použití elektronických hudebních nástrojů, proměnil Bob Dylan zásadně definici populární hudby. Za tuto „elektronizaci“ sklídl odsudek a kritiku mnoha členů folkového hnutí.

I když Dylan ze začátku vycházel z práce Woodyho Guthrieho, Roberta Johnsona a Hanka Williamse a z hudby a projevu Buddyho Hollyho a Little Richarda, později však překročil a proměnil hranice hudebních žánrů. „Za 50 let své hudební kariéry experimentoval s řadou různých tradic amerického písničkářství – od folku, blues a gospelu, přes rokenrol a rockabilly, k anglickému, skotskému a irskému folku, nevyhnul se ani jazzu a swingu.“³ Dylan vystupuje s kytarou, klávesami a také harmonikou. Od 80. let koncertuje a spolupracuje s různými hudebníky.

¹ . Praha: Torst, 1994, s. 74. ISBN 8085639173.

² PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. Praha: Ústřední dům armády, 1968, s. 7.

³ Bob Dylan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 1. 1. 2015 v 15:08 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Bob_Dylan

Přestože se Dylan během své kariéry hojně věnoval koncertům a nahrávání ve studiu, výjimečný je jako skladatel a textař. Jeho texty se vzpíraly konvencím dobové populární hudby. „Lze v nich najít různé politické, sociální, filozofické a literární vlivy. Jedním z odkazů jeho verbální důmyslnosti byla rostoucí pozornost literárních kritiků k jeho textům. Profesor Christopher Ricks vydal 500stránkovou analýzu Dylanovy práce a dal ho do kontextu autorů jako Eliot, Keats nebo Tennyson a prohlásil, že Dylan je básník, který si zaslouží stejně podrobnou a pečlivou analýzu.“⁴ Od roku 1996 akademici lobují u Švédské akademie za Nobelovu cenu za literaturu pro Dylana.

Jako písničkář a hudebník získal mnoho ocenění zahrnující Grammy, Zlatý glóbus či Oscara. Byl uveden do Rokenrolové síně slávy, Nashvillské písničkářské síně slávy a Písničkářské síně slávy. Porota Pulitzerovy ceny mu v roce 2008 udělila zvláštní cenu „za výrazný přínos populární hudbě a americké kultuře“. V květnu 2012 získal Dylan od prezidenta Baracka Obamy Prezidentskou medaili svobody, nejvyšší civilní vyznamenání Spojených států.

„Dylanův vliv je znát ve více hudebních žánrech. Jak poznamenala Edna Gundersen v *USA Today*: „Dylanovo hudební DNA prostoupilo od roku 1962 téměř každým záhybem popu.“ Mnoho hudebníků potvrdilo, že je ovlivnil Dylan. Například Joe Strummer Dylana vyzdvihoval jako člověka, který „vytvořil šablonu pro lyriku, melodii, vážnost, duchovnost, hloubku rockové hudby.“ I jiní důležití hudebníci jako John Lennon, Paul McCartney, Pete Townshend, Neil Young, Bruce Springsteen, David Bowie, Bryan Ferry, Nick Cave, Patti Smith, Syd Barrett, Cat Stevens, Joni Mitchell nebo Tom Waits uznali Dylanovu důležitost. Ještě názorněji je to vidět u skupin The Byrds a The Band, dvou kapel působících ve stejné době, které samy měly jistou měrou vliv na populární hudbu a které hodně vděčí Dylanovi za svůj počáteční úspěch: The Byrds díky hitu „Mr. Tambourine Man“ a následujícímu albu a The Band díky spolupráci na turné v roce 1966, díky jejich útočišti ve sklepě ve Woodstocku a jejich debutovému albu, na kterém se objevily tři dosud nevydané Dylanovy písně.“⁵

Je tedy zřejmé, že tvorba Boba Dylana je obecně považována za umělecky hodnotnou. Byla totiž ve své době originální a inovativní, což potvrzuje jeho vliv na další umělce a přínos nejen v rámci folkové hudby, ale celkově hudby populární.

⁴ Bob Dylan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 1. 1. 2015 v 15:08 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Bob_Dylan

⁵ Bob Dylan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 1. 1. 2015 v 15:08 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Bob_Dylan